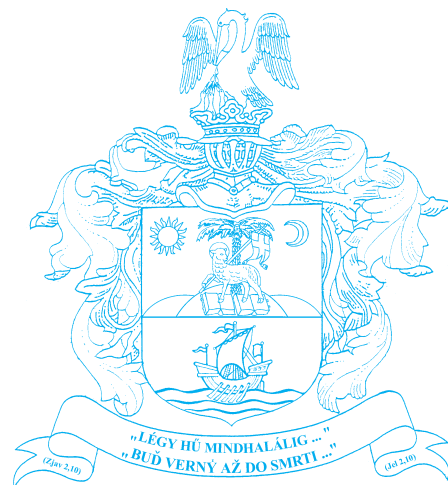

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXX. évfolyam

3. szám

Komárom, 2009. március

Ára 35 cent

AZ ISTENHIT AZ ERŐSSÉGÜNK

„Végül pedig: erősödjetek meg az Úrban és az ő hatalmas erejében. Öltsetek magatokra az Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög mesterkedéseivel szemben. Mert a mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen, amelyek a mennyei magasságban vannak... Éppen azért legyetek éberek, teljes állhatatossággal könyörögve az összes szentekért; és énértem is, hogy adassék nekem az ige, ha szóra nyitom a számat, hogy bátran ismertessem meg az evangélium titkát, amelynek követe vagyok a bilincsben is, hogy bátorságom legyen azt úgy hirdetni, ahogyan kell” (Ef 6, 10–12. 18b–20).

Főtiszteletű Zsinat, főtiszteletű Püspök és Főgondnok Úr, ünneplő Gyülekezet, szeretett Testvérek a Krisztus Jézusban! Az Efezusi levél a Krisztusnak és egyházának dicsőségéről szól, amely a teremtő Isten kiáradó szeretetének jegyében született, él és munkálkodik. Mi is tagjai vagyunk, hozzá tartozunk. Az egyház akkor és úgy tölti be feladatát, ha megteljesedik Óvele. A mi korunkban, amikor az erkölcsi válság az élet minden területére kihat – különösen.

Az Efezusi levél alapüzenete éppen olyan időszerű ma, mint keletkezése idején volt. Azért mondhatjuk ezt, mert az egyház nem változott, ugyanaz maradt. Az eklézsia küldetése ma sem más, mint szolgálni Isten dicsőségét, hirdetni Krisztus megváltó áldozatát, pásztorolni az embereket és építeni közöttük a szeretetközösséget. A kísérők, az Isten-ellenes erők természete és célja sem változott. Jelentkezzen bár ezerféle formában, mindig a kaméleoni tulajdonsággal bíró hatalmasok és hatalmaskodók érdekeit tartja szem előtt.

Kedves Testvéreim! Ma a Felvidéki, azaz a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház mint Krisztus egyháza egy részének fontos eseményére gyülekeztünk egybe. Új előljárókat, egyházkormányzókat szentelünk fel, és Jézus Krisztus nevében megbízuk őket egész egyházunk szent szolgálata végzésével, melynek lényege az evangélium hiteles hirdetése a rájuk bízottak között és velük együtt, valamint a krisztusi életforma megélése, megvalósítása belső és a külső küzdelmek, tusakodások közepette. Az ige ennek a küzdelemnek két színterét jelöli meg. Az egyházkormányzás és -igazgatás, az igeszolgálat színterét, valamint a másik, átfogó, ma úgy mondhatjuk: globális kihatású erők és hatalmak, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen folytatott mindennapi küzdelem színterét. Egyiket sem lehet elhanyagolni.

(Folytatás a 2. oldalon)

Komárom

Ünnepi beiktatás

Február 14-én a komáromi református templomban egyházunk VIII. Zsinatának alakuló ülésén megtörtént a tavalyi általános tisztújítás során megválasztott új egyetemes egyházi tisztviselők, a Zsinati Elnökség tagjainak a beiktatása. Presbitériumaink püspöknek **Fazekas László** komáromi lelkipásztort, főgondnoknak **Fekete Vince** komáromi gondnokot választották meg. Rajtuk kívül még az alábbi négy személyt választották meg a Zsinati Elnökség tagjává: **Géresi Róbert** abaújszina lelkipásztor lett a magyar ajkú, míg **Marián Hamari** tarcavajkóci lelkipásztor a szlovák ajkú püspökhelyettes; a főgondnok magyar ajkú helyettese **Porubán Ferenc** (Tornagörgő), míg szlovák ajkú helyettese **Ján Marcincák** (Zahar) lett.

Az istentisztelet – a folytonosság jegyében – **Erdélyi Géza** leköszönő püspök igehirdetésével vette kezdetét (ugyancsak egyházunk nyugalmazott püspöke volt az, aki a beiktatási szertartást elvégezte). Az igehirdető az Ef 6, 10–12. 18b–20 alapján megtartott prédikációjában (lapunk 1., 2. és 3. oldalán közöljük – a szerk. megj.) hangsúlyozta, hogy a démoni, alattomos erőkkel csak úgy vehetjük fel a harcot, ha Krisztusra tekintünk, aki a világ világozása. És győzni csak akkor tudhatunk, ha az Úr hatalmas erejébe fogódzkodunk. A püspököt és a főgondnokot, akik a bizonyágtételért kiemelt felelősséggel tartoznak, intete: nem bonyolódhatnak érdekszövet-

(Folytatás a 13. oldalon)

Néhányan a Zsinat tagjai közül

*Belőled él még ma az is, aki átkoz
a Te neveddel ágál és kiáltoz
teellened–*

*óh, forradalom
ki belénk gyökereztél
és águnk lettél, rügyünk, lombunk lettél!*

*Meghalhatunk, tank ha testünkre gázol,
te újra támadsz sírból, vérből, sárból
sötét egünkön*

*új tavaszt suhogva
folyvást virágozol*

Uram, Te vagy mindennek a gazdája mennyen és földön. Eléd szeretnék járulni, hogy önkéntes áldozatként átadjam magam neked, hogy Tenálad lehessen mindörökké. Elédbe járulok és neked áldozok minden jót, amim van, még ha kevés és nem tökéletes is. Tisztítsd meg és szenteld meg, hogy kedves és kellemes legyen számodra, hogy egyre tökéletesebb legyen. Vezess engem, nyomorult és haszontalan gyermekedet, boldog és dicső végre. Uram, a szív egyszerűségében átadom magam Tenedek, hogy a Te szolgálód legyek örökre, hogy követhesselek Téged és Téged dicsérhesselek mindörökké. **Ámen.**

Kempis Tamás

idéznek elő – világhatalmak roppantak össze, múltak ki, kezdve Rómától egészen napjainkig. Tiszta erkölcsök és lelkiesség nélkül bizony ma is mindenütt pusztulás, illetve pusztítás fenyeget bennünket. A világban nagy bajok vannak. E nagy veszély megfékezése, elhárítása, a sebek gyógyítása viszont mindig helyben lehetséges. Tehát a gyógyítást, vigasztalást, erősítést elsősorban az otthonokban kell végezni. Ne higgyük, hogy ez lehetetlen vagy kilátástalan; gondoljunk arra, hogy a világ népszerűségének közel egyharmadát teszi ki a keresztyénség! A kérdés inkább az, valóban keresztyének vagyunk-e. Ha igen, akkor másként kell élnünk. A konkrét ember számára adott helye és környezete a döntő. Nekünk bizony itthon van sok dolgunk és feladatunk – családjainkban, gyülekezeteinkben, az egyházban, népünk között. Más szavakkal: küldetésünknek ott kell megfelelnünk, ahol élünk; elsősorban a szülőföldünkön.

Azonban csak az Úr hatalmas erejébe fogódzva lehetünk e munkában, küzdelemben győztesek. A gonoszság lelkeit, a sötétség világának urait senki nem veheti félvállról. Senki ne gondolja, hogy létük valamilyen képzelgés eredménye, fantázia szülte kép, vagy csupán valamilyen virtuális világról lenne szó, mert nagyon is valóságos, benne élünk, életünket veszélyeztetik.

Kedves Püspök és Főgondnok Testvérem, Barátaim! Semmilyen körülmények között ne feledjétek el, hogy az imént említett erőkkel kell harcolnotok és viaskodnotok, méghozzá úgy, hogy sem alkalmi érdekszövetségekbe nem bonyolódhattok,

(Folytatás a 3. oldalon)

AZ ISTENHIT AZ ERŐSSÉGÜNK

(Folytatás az 1. oldalról)

Az előbbi nagyrészt a bennünk rejlő feszültségekből, kísértésekből ered, és gyakran vezethet elbukáshoz – akár áruláshoz is. Az utóbbi sátáni, démoni eredetű, alattomos, rontó ellenerő, amely kívülről szorongat és személytelenül vagy ellenkezőleg, személyek révén kísért és úgy vesz körül észrevétlen, mint a levegő. Nem elégszik meg a magányosan küzdők elejtésével, hanem megcélozza a családokat, gyülekezeteket, tehát az életető, féltő biztonságot nyújtó, nélkülözhetetlenül fontos kis közösségeket, és bomlasztja, szétveri őket, de a nagy közösségeket: országokat, nemzeteket, társadalmakat is gyakorta krízisbe sodorja. Jellemző rá, hogy nem csupán az alantas ösztönöket igyekszik céljai érdekében igénybe venni, például a különböző szvenvedélyeket, hanem pusztító ideológiákat gyártva magukat a mindenkori hatalommal bírónak is. Az önrendelkezés jogát nélkülözők esetében, amilyenek mi vagyunk, a veszély még nagyobb, mert megtévesztő eszközökkel az ilyen helyzetekben levőket akár felszámolhatja, fel is emésztheti.

Krisztus a világ világossága – olvassuk a kijelentésben. Aki tehát neki hátat fordít, az egyben a sötétség felé fordul. Az ilyet aztán könnyen elragadja a gonosz hatalma. Hányszor voltunk és vagyunk ennek tanúi, sőt keserves elszenvedői! Mégsem okultunk belőle kellőképpen! A gonoszság hatalmának egyik nagy fegyvere a hazugság, amely vagy nyájas álszenteskedő formában kísért, vagy durva, goromba

módon, megfélemlítve, erőszakot alkalmazva támad. Azt viszont már legalább felismertük, hogy a kevésbé kézzelfogható erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai, a gonoszság lelkei ellen, amelyek „mennyei magasságban”, azaz fölöttünk vannak és erejük meghaladja a mi erőnket, nagyon nehéz sikeres küzdelmet vívni. Az apostol beszéde „a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei el-

Az igehirdető, Erdélyi Géza püspök

len” valószínűleg nem fér el a mai természettudományos világképben, ellenben ha azok hatása mégis a mindennapi élet valóságának részét képezi – és ezt kétségtelenül érezzük –, akkor azt nagyon-nagyon komolyan kell vennünk. Különösképpen az egyháznak tényként kell számolnia vele. Hasonló ez bármely veszélyesen, gyorsan terjedő járványhoz, amely csak hatásában észlelhető, ám mégis valóságos és védekezni ellene, következményeit gyógyítani ott lehet és kell, ahol éppen felüti a fejét. A történelemből ismerjük, hogy az erkölcsi rothadásban – amit ilyen erők

(Befejezés a 2. oldalról)

sem egyéni érdekeknek, sem esetleges külső hatalmi nyomásnak nem engedhettek. Nem lehetnek illúzióink, különösen nekünk nem, akiket egy ideje külön utakra tereltek és egymástól nem egyszer elszigeteltek, meggyengítettek a történelem ideiglenes alakítói. Azonban tetszett az Úristennek, aki fölöttük is Úr, a mi időnkben, a 21. században felkínálni az egyház egysége helyreállításának az esélyét és lehetőségét, hogy megerősödhessünk és küldetésünkhöz valamilyen módon méltóbb életet élhessünk. Hogy ellenálljunk a gonosznak, hogy a szeretet apostolai lehessünk, hogy a gyűlölet, amely a világban körülöttünk tajtékzik, de jövő nincs benne, el ne borítson, magával ne rántsion bennünket.

A „hogyan” nehéz kérdésére is válaszol az ige. Először az tünik fel, hogy az apostol nem moralizál, nem akar részletekbe menő recepteket adni a különböző esetek megoldására, hanem átfogó megoldást ajánl, sőt sürget. Célirányos magatartást, jövőlátást, hitet, tudatosan cselekvő erőt akar biztosítani, reményt ébreszteni, amely végképp nem az egyre gyorsabban változó korok szellemi divatjaihoz igazodik, hanem Krisztus tanításához, amelyben állandóság van. Nem veszhetünk el a napi problémák és feladatok tengernyi sokaságában. Nem járhatunk földhöz tapadt tekintettel, „rögbe és lelkekbe botolva” megkeseredve, mert elveszne a megszentelt élet lehetősége és a távlatos cél, az üdvösség is.

A mennyei üzenet ma egyenesen arra szólít fel, hogy az egységet tovább erő-

AZ ISTENHIT AZ ERŐSSÉGÜNK

sítve, bensőleg, külsőleg építkezve: biza- kodva álljunk ellen a gonosz minden kísértésének (pénz, hatalom, szenvedélyek), továbbá tanúsítsunk éberséget a cselszövökkel és cselszövésekkel szemben, hogy egymás ellen ne fordítsanak bennünket, s egymást pusztítva el ne bukjunk, hanem ellenkezőleg: állhatatos könyörgésekben egymásra figyelve, egymást számon tartva és vállalva több hittel, szilárdabb reménységgel, nagyobb szeretettel, naponta megújuló erővel küzdjünk megmaradásunkért, növekedésünkért és gyarapodásunkért.

Kitartóan könyörögjünk Isten beszédének tiszta hirdetéséért anyanyelvünkön, amely földrészünk egyik legősibb nyelve, tudva, hogy „*a nyelv ma nekünk végső menedékünk*”, az Isten-hit pedig olyan erősségünk, amely a jövő felé lendít bennünket. A könyörgés, az imádkozás mindig az Isten-közelség erőt adó és utat mutató magasságába emel, amire állandóan szükségünk van. Az ima erős fegyver a gonosz ellen.

Ünnepölj Gyülekezet! Minekutána meghallgattuk az általános érvénnyel bíró igei tanítást, fogadjuk nyitott szívvel az állhatatos könyörgésre szólító felhívást, amelynek ezúttal egészen személyes jellege van, és az igeszolgálatért, a bizonyosság- tevéért kiemelt felelősséggel tartozó személy megejtően szép és alázatos vallomását is tartalmazza és mindenkor személyes kérésnek tekinthető: „énértem is könyörögjetek”. Nem valamilyen sikeres

személyes karrier miatt vagy meggazdagodás céljából, hanem hogy adassék az Úr szolgájának az ige, ha szóra nyitja száját; hogy bátran megismertesse az evangélium titkát, Isten megváltó szeretetét; hogy bátorsága legyen azt úgy hirdetni, „ahogyan kell”, azaz a Szentlélek erejével, lélektől lélekig, megalkuvás nélkül, ahogyan Péter apostol is írja: aki beszél, mintha Isten igéjét szólná (1Pt 4,11). Más szavakkal: az evangélium örök igazságát az időszzerűség lenyűgöző frissességével, elevenségével hirdetni, tehát úgy, hogy az ember az Isten jelenlététől megragadva átérezze, hogy az ő ereje a mindennapok valóságába hatol. Végül, hogy az evangélium üzenete miattam, értem hangzik, nekem szól.

Kedves Püspök Testvérem, kedves László! Akire sok bízott, attól sok kéretek számon, de ne félj! A félelem megbénít, a hit azonban előrelendít. „*Ne félj, csak higgy!*” (Mk 5,36b), mert: „*Az én Uram, az Úr semmit sem tesz addig, míg titkát ki nem jelenti szolgáinak, a prófétáknak*” (Ám 3,7). Az Úrra figyelj hát szüntelen, neki engedelmessédj! Az ő áldása kísérje életedet és munkádat, az egyház pedig könyörögni fog érted, érettetek. **Ámen.**

Erdélyi Géza

(Elhangzott 2009. február 14-én a komáromi református templomban a VIII. Zsinat nyitó istentiszteletén.)

ISTEN EREJÉBEN BIZAKODVA

„*De te maradj meg azokban, amiket tanultál és amik reád bízottak, tudván kitől tanultad*” (2Tim 3,14).

Főtisztelendő Püspök Urak, Főgondnok Urak, nagytisztelendő Esperes Urak, Gondnok Urak, Lelkipásztor Testvéreim, tisztelt Vendégeink, keresztyén Gyülekezet! Ezzel az igével a gyakorlati életben akkor találkoztam, amikor még az elmúlt rendszer alatt nagyra becsült lelkipásztorom, Kún István egyik esperestársát köszöntötte beiktatása alkalmával. Fiatal teológusként is sokat jelentett számomra, hisz akkor éreztem benne az utalást arra az időre, amikor ők még egy szabad világban tanulhattak nagyszerű professzoroktól, amikor a hit és a gondolat szabadsága nem volt korlátozva. Az ige teológiai jelentése akkor még nem jutott el annyira a gondolataimig és a szívemig, hogy megmozgatott volna. De mégis a szívemben forgattam ezt az igét.

Később megtanultam azt, hogy ezt az igét az apostol milyen háttér mellett írta a fiatal tanítványnak, Timóteusnak. Elmondja azt, hogy mennyire örül annak, hogy Timóteusban is munkálkodik az a hit, amely először az ő nagyanyjában, Loisban, aztán az anyjában, Eunikában munkálkodott. Aztán ír arról az örömről is, hogy

Az igehirdető, Fazekas László püspök

a fiatal tanítvány követi az ő tanítását, életmódját, szándékát, hosszútűrését, szeretetét, türelmét, sőt kész üldöztetést is elszenvedni Jézusért.

Az apostolnak mindezt azért kellett elhordoznia, mert életútján megállította őt Jézus, és az apostolnak döntenie kellett: vagy megy tovább úgy, mintha mi sem történt volna, s lehet, hogy komoly egyházi ember, neves tanító lesz belőle, de nem rendeződik Isten szerint az élete. Vagy megkérdezi Jézustól: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Ő feltette ezt a kérdést, és ez a találkozás egy egész életre kiható változást jelentett az életében.

Elkezdte prédikálni a Krisztust „*mint megfeszítettet, a zsidóknak ugyan botránkozást, a görögöknek pedig bolondságot; Ámde maguknak a hivatalosoknak... Istennek hatalmát és Istennek bölcsességét. Mert az Isten bolondsága bölcsőbb az emberekéknél*” (1Kor 1,23–25a). Nem szégyellte a Krisztus evangéliumát. Élete végén megnyugodva mondja, hogy mindent kárba veszni hagyott, hogy a Krisztust megnyerje s eljuthasson a halottak feltámadására.

(Folytatás a 4. oldalon)

(Befejezés a 3. oldalról)

Ennek az igének az én életemben kettős jelentése van. Mindannyian jövünk valahonnan, hozzuk magunkkal azt, amit látunk, tapasztaltunk. Jövünk egy életszemlélettel, egy hagyománnyal és egy családi háttérrel. Nagyon fontos, milyen a háttér.

Hálás vagyok szüleimnek – eltávozott édesapámnak, meggyöngült egészségi állapotban levő édesanyámnak –, akik olyan lehetőségeket biztosítottak számomra, hogy megismerhettem és felismerhettem az emberi életnek azokat az értékeit, amelyek nélkülözhetetlenek. Hálás vagyok azért, hogy igyekeztek Istenhez terelgetni és elindulhattam egy olyan úton, amelyet – hiszem – Isten készített számomra. Legyünk hálásak mindannyian azért a szülői indulatért, amellyel oda akarnak imádkozni minket az Isten közelségébe, hogy az Isten gazdagságából részesüljünk, amit nem ad másnak, csak a benne bízónak. Őrizzük ezeket az értékeket, s maradjunk meg ezekben! És hálás vagyok ennek a gyülekezetnek, ahol a sok szeretet mellett, amit kaptunk, volt alkalmam sok mindennel találkozni, ami épített vagy éppen figyelmeztetett, helyes irányba terelt.

És vannak dolgok, amik reám bízattak. Ezekkel meg kellett küzdeni, sok mindent meg kellett tanulni – de ezek közben sem voltam egyedül, mert Isten velem volt. Hálás vagyok Istennek, hogy eljuttatott arra a hitre, amelyben élve kimondhatom azt, amit Pál apostol mondott: „*Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít*” (Fil 4,13). Ezenkívül örvendezhetek abban, hogy azt az életet, amit

ISTEN EREJÉBEN BIZAKODVA

itt a földön élek, az Isten Fiába vetett hitben élem. Örülök, hogy megragadt engem is a Krisztus és megtanított arra is, hogy nem beszédben áll az Isten országa, hanem erőben. Sőt, meg is ismerhettem életemben az ő erejét. Láthattam sok csodáját is, de nagyon sokszor úgy mutatta meg erejét, hogy amikor gyarlóságomból kifolyólag képtelen voltam okosat mondani, jót cselekedni, akkor Ő szólt és cselekedett. Ennek ereje sokkal nagyobb volt, mint annak, amit én szoltam vagy cselekedtem volna. Mert hiába szólunk mi, ha az Isten Szentlelke hallgat. És ahogy írva is van: „*Ha embereknek vagy angyaloknak nyelven szólok is, szeretet pedig nincsen énbennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom*” (1Kor 13,1). Én szeretnék ebben a kegyelemben megmaradni.

Az ige tehát felszólít engem és mindannyiunkat, akiket az Isten elhívott, kiválasztott, szolgálattal bízott meg: maradjunk meg azokban, amiket tanultunk és amik reánk bízattak. Ha nem maradunk meg ezekben, akkor hiába fogunk mi szép beszédeket mondani, a hallgatókban nem hoz semmi változást. Akkor az ige pusztán szó lesz, zengő érc és pengő cimbalom, mi magunk meszelt sírok, festett koporsók. Mert ha számunkra Krisztus, a váltóság, a bűnbocsánat, a feltámadás, a kegyelem, a szeretet, a jóság, a hűség, a mértékletesség csak pusztán szavak lesznek, akkor ízét veszített sóvá leszünk, amit ki-dobnak és eltaposnak az emberek.

De ha hűséggel megmaradunk ezekben és odafigyelünk arra, amit Urunk mond nekünk, akkor megváltozik az élet. Főleg fontos ezt most azért tudatosítani, mert ez a világ – láthatjuk – sóvárog és nyög, várja az Isten fiainak megjelenését. Azokat, akik a világ jó ízévé és a világ világosságává tudnak lenni. Azokat, akik Jézussal, a világ világosságában élnek és járnak. Mert világosság kell, hogy az ember lássa az árkokat és a buktatókat, amikbe belebotolhatunk. És érezzék, hogy a saját maguk ízesített világától van egy jobb íz: az Isten országának az íze.

Isten azért küldte el Jézust erre a világra, hogy megváltson, életünkben velünk legyen, erejével segítsen, hogy új embereként új életet éljünk és az ő országának polgárai lehessünk. Nem szavakban áll tehát az Isten országa, hanem erőben! Abban, hogy szolgálatunk által emberi lelkeket alakítson át és átalakuljon a világ is, mint ahogy a művész alakítja a szobrot. Ez az erő Isten maga! Erre van szüksége a világnak, erre van szükségünk nekünk mindannyiunknak. Erre van szüksége egyházunknak, ha ebben a hatéves időszakban valamit tenni akarunk. Erre van szüksége népünknek, nemzetünknek és országainknak. Én ezt tanultam, ez bízott reám. Azon igyekszem, hogy ebben megmaradjak! **Ámen.**

Fazekas László

(Elhangzott 2009. február 14-én a komáromi református templomban a VIII. Zsinat nyitó istentiszteletén.)

elvét szeretnénk tiszteletben tartani és élni ezzel a kiváltsággal, hiszen ez a társfelelősség teszi lehetővé a hatékony egyházépítést minden szinten.

A hiteles szolgálat alapfeltétele a hiteles szolgálattelvő. Fontosnak tartom a rendszeres, élő kapcsolatot mindennapi kenyéradónkkal családunkkal és a gyülekezetünk tagjaival együtt istentiszteleti és egyéb alkalmakon, valamint a Bibliánk, Énekeskönyvünk és könyveink rendszeres forgatását, mert a jó pap és a jó presbiter a szolgálatára szüntelenül készül és tanul.

Dr. Erdélyi Géza püspök úrtól január 30-án az 55. zoltár 23. versét kaptam útravaló igének. Ez vezéreljen bennünket a VIII. Zsinat időszakában: „*Vessed az Úrra a te terhedet, ő gondot visel rólad, és nem engedi, hogy valamikor ingadozzék az igaz.*” Soli Deo gloria!

Fekete Vince

(Elhangzott 2009. február 14-én a komáromi református templomban a VIII. Zsinat nyitó istentiszteletén.)

HITELES SZOLGÁLATTEVŐKET!

Tisztelt ünneplő Gyülekezet! Szeretettel köszöntöm Önöket a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspökének, főgondnokának és helyetteseiknek beiktatási ünnepségén. Szeretném köszönetemet kifejezni a teremtő Istennek és megváltó Jézus Krisztusomnak azért, mert az előző (a VI. és VII.) zsinati ciklusban betöltött három, illetve két év főgondnoki szolgálatához további hat évet csatolt. Isten áldását és bölcsességét kérem az örällői tisztség betöltéséhez, a kormányzás és a felelősség viseléséhez az ő földi egyházában.

Köszönetemet fejezem ki a tisztelt presbiter testvéreknek, akik ismét megtiszteltek bizalmukkal. Ezt a bizalmat és szolgálati hitelt megtiszteltetésnek tartom. A főgondnoki tisztséget küldetésnek, Isten akaratának és elhívásnak tekintem.

Püspök elnöktársammal együtt az a küldetésünk, hogy hűséggel szolgáljuk te-

remtő Istenünket, helyetteseinkkel együtt bölcsen kormányozzuk a református egyházat a huszonegyedik század gyorsan változó szekebb és tágabb világában.

Továbbra is vallom az egyértelmű élet fontosságát: szóban – hitben – életvitelben. A református egyházban tisztséget viselő

Fekete Vince főgondnok

presbiterektől és lelkipásztoroktól egyértelmű életet, példaértékű magatartást és hatékony szolgálatot várunk el. A zsinat-presbiteri alapelveket, az egyetemes papság

Bár a címe mást sejtet, rendhagyó egyháztörténeti munkának nevezhetjük a recenzált könyvet. Felépítése azt az érzést kelti az olvasóban, hogy tulajdonképpen inkább egy kézikönyvet tart a kezében, amire még ráerősít a függelék terjedelme (szinte a könyv harmada).

Utóbbi lefelől is a hét fejezethez tartalmaz bőséges jegyzetanyagot. Utána egy reformációs, nemcsak Franciaországra, hanem a protestantizmus vonatkozásában jelentős más országbeli eseményekre is tekintő időrendi táblázat segít rendszerezni és a történelem palettáján elhelyezni az ismereteket. A témakörbe vágó gazdag fogalomjegyzék szintén a tájékozódást segíti. Ugyanezt a célt szolgálja a francia–magyar szószerdet, a kiegészítő irodalomjegyzék, a névmutató, valamint a földrajzi nevek, a szakszavak és a közölt képek jegyzéke is.

És mit találunk a könyv fő részében? A szerző, **Eberhard Gresch** igyekszik megismertetni a reformáció korabeli franciaországi evangéliumi mozgalom történetével, melynek tagjait hugenottáknak nevezték (a név eredete vitatott). 1559-re egyházzá formálódtak: a reformált gyülekezetek titkos, első nemzeti zsinatán elfogadtak egy hitvallást és egy egyházi rendet, miáltal megszületett a franciaországi református egyház. 1562-re az ország lakosságának mintegy 10 százaléka (kb. kétmillió lélek) követte a reformált hitet.

És ugyanebben az évben kezdetét veszi a vallásháborúk sora, aminek 1598-ban a nantes-i ediktum vet véget. A vallási béke persze csak ideig-óráig tart: a közélet számtalan területén hátrányt szenvedő hugenották 1610-ben 710 templomot bírtak, közülük 1657 és 1685 között mintegy hatszázat leromboltak. Az üldözés következménye az akkori Európa legnagyobb exodusa lett: mintegy 160 ezer hugenotta áradt ki önkéntes száműzetésbe a kontinens toleránsabb országaiba (Hollandia, Németország, Anglia stb.) a már korábban elűzött mintegy 700 prédikátoruk után. Akik pedig maradtak, azok közül sokan, még ha rekatolizáltak is, lélekben hugenották maradtak. Ami újabb üldöztetést vont maga után:

A hugenották története, hite és hatása

1685 és 1787 között (amikor is a versailles-i türelmi rendelet kiadásával jogot kapnak a nem katolikusok a személyes vallásgyakorlathoz) közel 11 ezer hugenottát börtönöztek be, vittek gályára vagy öltek meg...

A forradalmat követően kicsit jobb idők köszöntenek a hugenottákra: az 1791-es francia alkotmány garantálja a vallásszabadságot, 1801-ben pedig a katolicizmus elveszíti az államval-

mon követése. A csupán hitük (tehát nem gazdasági, politikai vagy faji okok) miatt kivándorlásra kényszerült hugenották befogadását sok helyütt a felebaráti szereteten kívül gazdasági, politikai érdekek is elősegítették. Több országban előjogokat biztosítottak nekik (Németországban pl. több százat). Így a szerző külön fejezetben foglalkozik a németországi hugenottákkal, majd egy újabban Svájctól Dél-Afrikáig és Amerikától Oroszorszáig fókuszál a hugenotta kolóniák és gyülekezetek jelenlétére.

Végül ez az adatgazdag – nem egyszerű olvasásra, hanem gyakori lapozgatásra ajánlott – könyv egy rövid fejezetben a valdensekre is kitér, akik tágabb értelemben a hugenottákhoz tartoznak.

A. Kis Béla

(Kálvin Kiadó, Budapest 2008)

lás jellegét. Napóleon 1802-ben a református egyházat alárendelte az államnak: a templomok védeltséget élveztek, a prédikátorokat az állam fizette, zsinatot viszont nem tarthattak. 1852-től ismét lehettek presbitériumaik, viszont az életforma változása (városokba költözés) azt hozta magával, hogy egyre fogyott a reformátusok száma, kisebbedtek a gyülekezetek. 1905-ben Franciaországban törvény által szétválasztották az egyházat és az államot, később pedig a reformált egyház három részre szakadt. Az 1938-ban létrejött Franciaországi Református Egyháznak (amelyhez metodisták és szabadegyházak is csatlakoztak) ma mintegy 400 ezer tagja van, akik 475 gyülekezeti közösséget alkotnak.

A recenzio kerete többet nem enged, tehát dióhéjban ennyit a franciaországi hugenották történetéről. A Kálvinnak és örökségének szentelt fejezet után pedig következik a hugenotta menekültek sorsának a nyo-

Feladvány

Melyik évben volt a Szent Bertalan-éj, amikor is Valois Margit és Bourbon-Navarrai Henrik párizsi esküvőjén a király nevében mintegy 3000 hugenottát megöltek?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **április 15-ig** nyílt levelezőlapon, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A januári számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a Fórum Kisebbségkutató Intézet székhelye Somorján van.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek jutalomban, mégpedig **Pásztor Valéria** (Nyitra), **Pólya Gyuláné** (Farnad) és **ö.zv. Toma Rudolfné** (Megyerics). Mindhárman a Confessio című folyóirat 2008/2. számát kapják, amelyet az egységes református egyház témakörének szenteltek.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Ritkaság, ha valaki azt mondhatja magáról, hogy mind a százötven zsoltárt el tudja énekelni. Sajnos én is a többséghez tartozom, jóllehet a többség azon részéhez, amelyikben megvan az óhaj, hogy jó lenne minél több zsoltárt megtanulni és szívből énekelni – akár gyülekezeti alkalmainkon, akár otthon.

Hajlamosak vagyunk az „ismeretlen” zsoltárokat elhanyagolni és még a szövegeket is mellőzni. Pedig ezt semmi sem indokolja. Fellapozva például a zsoltároskönyvet rájövök, hogy így tettem a számomra ismeretlen negyedik zsoltárral. „*En igazságomnak Istene, Hallgasd meg én kiáltásom! Szánj meg és tekints inségemre.*” Dávid segítségért könyörög Istenéhez, miközben lelkében ellenségével küzd. „*Midőn itt szorongattatom! Ti nagy urak, míglen gyaláztok Engemet tisztességemben?*” Mennyire ismerős?! Napi teendőink közben ki ne fohászokna az Úrhoz, miközben lelkét elromlott emberi kapcsolatok terhei nyomják? Mit tanulhatunk meg e zsoltárból? Eme „betegségek” általában hosszú távúak. Két haragos ember ritkán szokta egymást egyik napról a másikra őszintén megölelni. Színlelésnek vélem azokat a kibéküléseket, melyek a tévéképernyőkön láthatóak – ilyen módon még nem gyógyulnak be a sebek, melyeket egymásnak okoztunk.

E zsoltár is olyan hosszadalmas küzdelemről szól, melyben Dávid király vívódott – talán Saul király, Absolon fia vagy más ellenség miatt. „*Es ily hívságban míg maradtok? Hazudozásra mit vágódtok? Míg gyönyörködtek ezeken?*” **Kálvin** így fogalmaz zsoltárkommentárjában: „*Nincs keserűbb érzés annál, ha igazságtalanul*

Az „ismeretlen” 4. zsoltár

kell büntetést szenvedni, és ezzel együtt ennek szegényét hordozni. De a szenteknek ez naponta kijár. De ezek mind hasznukra válnak, mert ezáltal megóvatnak a világ bálványaitól, és teljesen Istentől lesznek függővé.” Nem arról van szó, hogy Dávid igazabb lenne a vele szemben állókkal. Hiszen Isten előtt ő sem igazabb a másikkal. „*De vegyétek jól eszetekbe, Hogy az Úr Isten engemet Bévelt kedvébe, kegyelmébe.*” Istennek ez az ítélete: a méltatlan embert szereti és megkegyelmez neki. Ennek megtapasztalója lett Dávid. S miután felszabadul, hirdetni tudja Isten igazságát ellenségének is: „*Magatokat meggondoljátok... Jó étellel és igazsággal, És az Istenben bátorsággal Bízotok és örvendjete!*” Hiszen csakis Istennél lelhetünk megbékélésre, ha egymásban az Úr gyermekeit fedezzük fel. Ennek feltétele, hogy egymást istenhitre és istenfélelemre buzdítsuk, mert csak úgy lehet az embernek „csendessége”. „*Azért élek jó békességben, Fekszem, aluszom kedvemre, Uralkodván lakom földemben Bátorságos örvendezésben, Mert az Úr vi-gyáz életemre.*”

Kálvin is osztja a zsoltáriró véleményét: „*Dávid biztonságra és békességre talál, mintha a világ minden védőfala körülötte tornyosulna, mivelhogy Isten kezével hagyta magát betakarni. És mi tudjuk, hogy az a legnagyobb boldogság, ha minden félelemtől, belső szorongástól szabadok lehetünk... A belső békesség öröme ugyanis minden elképzelhető jót túlszárnyal... Mi is megtanulhatjuk Dávidtól az Úristent dicsérni, még ha senki sem állna ki a mi védelmünkre, mivelhogy Isten ki-*

nyújtott keze elegendő védelmet tud nyújtani a mi békességünkhöz, akár csak egy nagy sereg.”

Ezután már csak arra voltam kíváncsi, hogy ennek az értékes, számomra ismeretlen zsoltárnak Kálvin felkérésére milyen dallamot komponált a genfi zeneszerző, **Bourgeois**. Remélem, ezzel nem vagyok egyedül. Kellemesen meglepődtem: dallama kellemes, nem is nehéz, sőt! Egy kedves zsoltár dallamát fedeztem fel benne: „*A Sionnak hegyén, Úr Isten, Tied a dicséret.*” Miért hittem azt, hogy ez egy ismeretlen zsoltár? Javaslom: kérjék meg a gyülekezet kántorát, hogy tanítsa meg valamelyik alkalmon eme zsoltárt.

Süll Tamás

Egyházzenei rendezvények

Előadás

500, 150, 60 – Kálvin, zsoltár, énekeskönyv

Időpont: **2009. március 25.**, szerda

Kezdési időpont: 11 óra

Helyszín: a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara (Komárom, Tiszti Pavilon)

Előadó: Dr. Bódiss Tamás, az MRE országos egyházzenei előadója, tanár

Ingyenes szakmai nap kántoroknak, kórusvezetőknek

Időpont: **2009. április 4.**, szombat

Helyszín: Érsekkéty, református iskola

Kezdési időpont: 9 óra

Program:

9.00 – Kezdő áhítat

9.30 – Felvezető előadás, beszélgetés. Hogyan kísérem a gyülekezeti éneklést? Kiséretek, előjátékok, improvizáció.

12.00 – Közös ebéd

13.30 – Kórusszervezéssel kapcsolatos előadás, beszélgetés. Karvezetési módszerek: Milyen a jó beéneklés? Milyen repertoár a legalkalmasabb a gyülekezeti kórusomnak? Karvezetési gyakorlatok, darabok vezénylése.

16.30–17.00 Zárszó

Komáromi egyházmegye – kórustalálkozó

Időpont: **2009. április 5.**, virágvasárnap

Helyszín: Érsekkújvár, református templom

Kezdési időpont: 15 óra

Pályázat

A 2008-ban kiírt *Gyülekezeti éneke-zene 2008* című pályázaton az alistáli, az érsekkétyi, az érsekújvári, a hetényi, a jókai, a kassai, a kiscigérsi, a kiskövesdi, a körtvélyesi, a kulcsodi, a megyercsi, a nagyszalánci és a rimaszécsi egyházközség nyert támogatást.

Idén újra lehetőségük van a gyülekezeteknek pályázni egyházzenei alkalmakra, gyülekezetikórus- és hangszertámogatásra. A Kálvin-év kapcsán idén az elbírálásnál előnyben részesülnek azok, akik gyülekezetükben preferálják, azaz előnyben részesítik a genfi zsoltárokat vagy a református énekeskönyv kiadásá-

nak 60. évfordulója kapcsán koncertet, előadást rendeznek.

A pályázat címe: *Gyülekezeti éneke-zene a Kálvin-évben*

A pályázat célja: a református gyülekezeti ének, zene és kórusmunka támogatása.

A pályázható összeg: maximum 300 euró.

A pályázat beadásának határideje: **2009. március 31.**

A pályázat elszámolásának határideje: 2009. október 31.

A pályázati űrlap letölthető a **www.refzene.sk** oldalról. További információ szintén az egyházzenei honlapon és a **refzene@refzene.sk** címen kapható.

Megtérésről és életfordító találkozásról

Azt tapasztaltam, hogy mikor az ember megtér, személyiségének alapkaraktere nem változik. Vannak az emberben erők és képességek, amelyek önmagukban még nem jók vagy rosszak: energiák, melyeknek még nincs irányuk. Attól függ, hogy ezek jók lesznek-e vagy rosszak, hogy jó irányba fordulnak-e vagy rosszba. Az én tapasztalatom szerint Isten – mikor kezébe vesz egy embert – nem áll neki megváltoztatni a jellemét, csupán megfordítja a benne rejlő energiákat száznolcvan fokkal, hogy amelyek addig a rosszra irányultak, ezentúl a jóra irányuljanak. Ez történik Pál apostol esetében is. A világtörténelem egyik legszenvedélyesebb alakú embere volt. Lángoló szenvedéllyel üldözte a keresztényeket. Amikor megtért, Isten ezt a hatalmas energiát megfordította, és azontúl ugyanazzal az erővel védelmezte, terjesztette Krisztus ügyét.

Ugyanezt tapasztaltam a saját életemben is. Én például igen hiú ember vagyok, megtérésem előtt is az voltam. Arra vágytam, hogy szeressenek, elfogadjanak, különös figyelmet fordítottam a külsőmre. Mikor megtértem, Isten ezt a hiúságot egyáltalán nem vette ki belőlem. Semmi sem vagyok kevésbé hiú – kicsit sem. Csak most már másra vagyok az. Hogy a munkám – főleg amit Isten dolgaiban végzek – a legjobb legyen, ami abban az adott pillanatban tőlem telik. Ez megmaradt. Ez volt az egyik első tapasztalatom tehát. Aztán azt is megéltem, hogy Isten teljes életrendezést végez. Először is meggyógyított, mert nagyon beteg voltam. A családi életemet – ami addig romokban hevert – és az emberi kapcsolataimat is rendbe hozta. A másik tapasztalatom tehát ez a teljes életrendezés. Olyan elképesztően boldog voltam, amire nincs szó. Tényleg nincs, nem tudom elmondani. Ez az állapot évekig tartott. Az első három évben mindennapos volt. Most is nagyon jó, csak hát most már eltelt tizenkilenc év.

Minden reggel, amikor felébredek, az első utam a konyhába vezet kávéért. Az első években gyakran megtörtént, hogy mikor beértem a konyhába, elöntött ez a bizonyos boldogság: földi életem meg van váltva, és egyszerűen nem bírtam megmozdulni. Nem tudtam a kezem felemelni, annyira lenyűgöző volt ez a tény.

A megtérésem előtt körülbelül három évvel nagyon beindult a „bolt”: idegen nyelven jelentek meg cikkeim, külföldön előadásokat tartottam, pályázatokat nyertem, sokat írtam. Mikor megtértem, először is magamhoz tértem, aztán azt mondtam: nem, én nem ezt akarom! Nekem csak Isten kell! Én csak vele és az ő dolgaival akarok innentől kezdve foglalkozni – minden téren. Egyébként is, mindig is

erős hiányérzeteim voltak az ókortudománnyal kapcsolatban. Az egyik, hogy hatalmas munkával megszerzek egy icipici résztudást (mondjuk egy bili füléről), de az egésznek a titka még mindig nincs a kezemben. Még mindig titok marad. Hogy a bilifül példájánál maradjak: mikor kiáznak egy bilifület, a tudósok évekig vitatkoznak, és cikkek tömkelegét írják, hogy ötven évvel errébb vagy arrébb kell-e datálni a bilifület. Csakhogy eközben gyakran fogalmuk sincs, hogy az minnek is a füle. Engem ez nem elégitett ki.

Megtéréskor az ember azonnal tudja a lényegét. Legalábbis velem így történt. Én azonnal tudtam a lényegét: Isten van és szeret engem, Jézus is van és szeret engem, és mindez igaz. Hogy mi az a „mind-ez”, ami igaz, azt nem tudtam, csak azt tudtam róla, hogy igaz. Még a Hiszekegyet sem tudtam volna akkoriban elmondani. Úgyhogy azt az indítást kaptam, hogy menj el és tanul meg rendesen. Ne törődj azzal, hogy a kollégáid kinevetnek (akkor én már egyetemi docens voltam, és

úgy ültem be az iskolapadba), azzal se törődj, hogy néhány tanítványoddal együtt ülsz ott. El is mentem a Pázmány Péter Katolikus Egyetem teológiai karára, és elvégeztem.

A harmadik intellektuális tapasztalatom az tehát, hogy Isten rendezetten akar cselekedni, és ha hagyjuk, akkor ezt meg is teszi. Ez történt. Elég hamar kikristályosodott, hogy hol van az én helyem, ami ugye nagyon fontos. A feladatom az volt, hogy a Biblia olvasását próbáljam valahogy népszerűsíteni. Jártam mindenfelé: közösségekbe, bibliakörökbe, gimnáziumokba, egyetemi bibliakörökbe, kollégiumokba, vidékre, Pestre; tehát tényleg nagyon sokfelé, és mindenhol csak a Bibliáról beszéltem. Aztán úgy magától jött, hogy ezeket az előadásokat, exegéziseket, vagyis bibliamagyarázatokat elkezdtem publikálni. Végül 1999-ben megjelent a *Bibliaismeret* című könyv, amit közösen írtunk a férjemmel. Az addigi tapasztalatainkat írtuk le ebben a könyvben. Nagy sikere lett – valószínűleg a szokatlan hangvétel miatt. Nagyon személyes ugyanis, illetve a hangja nem moralizáló-lelkiző, mert én képtelen vagyok azon megszólalni. Nem tudok. Ennek a moralizáló hangnak az a hátránya, hogy a Bibliában lévő súlyos szavaknak elvesz a jelentésük. Tehát a kegyes nyelvvel és a megszokással az a gond, hogy a szavak kiüresednek. Ezzel kapcsolatban elmesélem egy élmé-

nyemet. Megtérésem kezdetekor a következő történt: templomban voltam, fent ülünk a kóruson. A kórus azt énekelte, hogy örüljetek az Úrban. Erre én – mint egy kétéves – körülnéztem, és vártam az örömet; de mindenki olyan volt, mintha a saját temetésén ülne. Miért nem örülnek ezek? – csodálkoztam magamban. Az volt a mondas, hogy tessék örülni, akkor most mi van?!

Néha azt érzem ebben a kegyes nyelvben, hogy a szavak nem jelentenek már semmit. Ez kibírhatatlan, borzasztó! Én ilyen nyelvet nem tudok használni, csak emberi nyelvet. Én tudom, hogy a Biblia azt tanítja, hogy erkölcsösnek kell lenni. De az, amit elsősorban tanít – az én olvasatomban legalábbis –, mégis az, hogy Isten egy dolgot akar: engem és mindenki mást is megváltani. Ennek érdekében beleszáll a történelembe, és ezzel olyan elképesztő dolgokat vállal, hogy az megrendítő. Vállalja a mocskot, a patak vért és a botrányokat. Csak azért, hogy engem (téged, őt) meg tudjon váltani. Másként nem tud, mert nem lehet. Az Ószövetséget sokan nem szeretik, mert azt mondják, jaj, de kegyetlen, jaj, de csúnya dolgok ezek és erkölcstelenek, igazságtalanok. Hogyan viselkedik ott az Isten?! Lesújt meg minden. Én viszont pont ettől vagyok lenyűgözve. Azt érzem: atyavilág! Ezt kellett Istennek eltűnnie, megtennie és megengednie! Ezt a sok botrányt, borzalmat, kegyetlenséget, igazságtalanságot, vérpatakat. Mindezt azért, hogy megválthasson. Döbbenet! Megrázó, nem lehet eleget olvasni. Ahogy olvasom a Szentírást, azt látom, hogy elemi része a radikalitás, sőt a botrány. Hogy közismert példázatokat említek, gondoljunk a Lukács evangéliuma botrányos példázataira: a tékozló fiúra, a csaló gazdatisztra, az alkalmatlan-kodó barátára és még sorolhatnám. Ezek mind botrányos figurák, akiket Jézus a kegyes hívek elé állít, hogy tőlük tessék tanulni. Vagy gondoljunk Jézus családfájára – a kedvenc példám. Jézusnak negyvenkét férfi öse van, és csak négy női, akik válogatottan botrányos nők. Támár, aki örömlánynak adta ki magát. Ráháb, aki az is volt! Jézus ösei nem a nagyasszonyok, nem Sára, nem Ráhel. A botrány és a radikalitás elemi része a Szentírásnak, és ez a megváltásért van. De nagyon fontos, hogy azt az alaphelyzetet, hogy Isten beszél hozzám, nem szabad megszokni! Nem szabad megszokni, mert ez nem természetes!

Dér Katalin

(Elhangzott 2008. november 12-én a Kossuth rádió református félórájában.)

„Elég néked az én kegyelmem” (2Kor 12,9a).

Mily sokszor olvastam ezt az ígét és erősítettem másokat is ezzel az igehirdetéseimben! Akkor még biztos fedéllel a fejünk fölött és aránylag biztos anyagi háttérrel rendelkezve. De mit jelent számunkra ez az ige most, jelen helyzetünkben, amikor egy elkövetett emberi hiba – de nevezzük nevén a dolgokat: bűn – miatt minden összeomlik körülöttünk és természetesen bennünk is?

Amikor elvégeztük a teológiát, azt az egyet nem tanultuk meg, mert nem tanítható, hogy hogyan kell hitben élni és hittel prédikálni. Ez isteni ajándék, nem mindenki kapja meg, nem rajtunk áll, hogy az Úr megajándékoz-e bennünket vele vagy pedig sem. Harmadéves teológus voltam, amikor megértettem, mert az Úr megértette velem ezt az ígét is. Az ő kegyelme nélkül, Jézus értem is hozott áldozata nélkül csak egy szegény, a maga bűneiben hempergő, onnan önerőből kitörni, megváltozni nem tudó nyomorult ember vagyok.

Most újra tanulnom kell, mert erre sem tanított meg senki, hogyan kell szolgálat nélkül élni. Én ebben is az Úr segítségét kérem, hogy adjon nekem elég alázatot és türelmet elfogadni a je-

A lélek nyugalma

Az utak mentén elhelyezett óriásplakátokon januárban felbukkant egy új szlovák film reklámja. Jól megválasztott címe felkeltette érdeklődésünket, s a főszereplő, a komáromi Jókai Színház egyik színészeinek alakítására is kíváncsiak lettünk.

Így jutottunk el a moziba, s amint kiderült, jól tettük: megrázóan szép, őszinte filmet láthattunk. Valójában attól megrázó, hogy rólunk szól. Nem amerikai habkönnyű, agyament szórakozás vagy háborzongató horror, hanem maga az élet. Köztünk játszódik, velünk történik, minket ábrázol.

lenlegi helyzetemet. Hogy ne jöjjenek a könnyecseppek a szemembe, ha végighallgatok egy istentiszteletet, hogy a tőle jövő gondolatokat vessem papírra – abban a reményben, hogy egyszer még Isten országa építésének a hasznára lehetek.

De visszatérve az említett ígéhez, mit jelent nekem most ez az ige? Mindent!

Ezután szeretném megköszönni a magam és a gyerekeim nevében a lévai gyülekezetnek és lelkipásztorainak, hogy segítségkérésemet segítő szándékkal fogadták, és ha csak ideiglenesen is, de otthont biztosítottak a számunkra. Az Úr indította őket, nemcsak hallgatják az ígét, hanem meg is cselekszik azt. Hálás vagyok a barsi egyházmegye esperesének és lelkészi közösségének is, hogy adományainkkal rendszeresen segítenek, támogatnak bennünket.

Azóta is a szó teljes értelmében az Úr kegyelméből élünk, aki indítja a segítőkész szíveket, és így minden napra megteremti a mindennapi kenyeret. Félre ne értsék, nem támaszkodom csupán a körülöttünk élők jóindulatára; már megszámolni sem tudom, hogy hány ajtón

Az Úr örökre velünk marad

kopogtam be azzal a kéréssel, hogy dolgozni szeretnék, munkát keresek. Soha nem gondoltam volna, hogy valamikor is elpirulok majd a végzettségem miatt, de néha a szemembe nevetnek az emberek – akár elárúsítónak, akár takarítónak jelentkezem, s ilyenkor zavarba jövök, majd könnyeimet elfojtva, elpirulva távozom. Munka nélkül. Elárúsítónőnek túl kevés a végzettségem, mert nincs gyakorlatom, takarítónőnek pedig túl sok, legalább is szerintük.

Persze számomra egyik sem lenne szégyen, egyik sem megalázó munka. Munka, amivel elfoglalhatnám magam, ami által hasznosnak, megbecsültnek érezhetném magam, és nem utolsósorban kereseti lehetőség családom eltartására.

De eddig, most is és ezután is elég nekem, nekünk az ő kegyelme, amely az életünk minden területére érvényes, és igaz értelmét akkor értjük meg igazán, ha életünk mélypontra kerül. Mindenki és minden elhagy egyszer, de az Úr örökre velünk marad. Én ezt most is igaz hittel elhiszem neked, Uram.

Kosár Éva

Mokos Attila és Roman Luknár, a „barát” lehet előre kitalálni, mi fog következni, mi lesz a végkifejlet.

Szépek a felvételek, hegyekhez szokott szemem otthon érzi magát a tájon. Történhet mindez akár az én falumban is... És (sajnos) ettől igaz. Mert maga a történet szomorú, lehangelő és realista. A főhőst alakító Mokos Attila hitelesen játssza el a „kisembert”, aki végül is úgy bukik el, hogy állva marad. Kicsit képzavaros ez a mondat, de ha megnézi Vladimír Balko filmjét, megértik. Megéri megnézni...

Kis Lucia

(Pokoj v duši, szlovák film barát-ságról és árulásról, 97 perc, 2008)

Az Eben-Háézer nonprofit szervezet a Berzétei Református Egyházközség talaján alakult közvetlenül a szolgálati helyeinkre érkezésünk után, még 2002-ben. Azóta rendszeresen megtapasztaljuk Isten áldásait a missziós munkánkban. Gyermektáborok, komolyzenei hangversenyek a templom javításáért, evangelizációs esték, tehetséges gyermekek továbbtanulásának támogatása, karitatív munka, gyűjtések s ezek célba juttatása – mind olyan munkák, melyekért legyen elsősorban Istené a dicsőség! És a nagy cél: az állam által elkobzott régi református iskola épületének megmentése, Lélekkel való betöltése. Missziós munka, ami azt hirdeti, hogy a legkisebbek álmait is megáldja és beteljesíti a mi Urunk.

2008 áprilisában – ahogy arról beszámoltunk a Kálvinista Szemle hasábjain – Isten nagy dolgot kezdett meg a kis gömöri faluban, Berzétén. Ekkor kezdődött ugyanis a romos, csak falakból álló, hajdan szép református egyházi iskola épületének felújítása. **Szenczy Sándor**, a Magyar Baptista Szeretetszolgálat vezetője és **Pintér Béla** szolgálataival kértük a Szentlelket, hogy szentelje meg falainkat. És szólt az Ige, hangzottak az Istenet dicsőítő dalok a sántánista jelekkel, cannabis-feliratokkal telerajzolt falakon belül. Ez volt a kezdet...

Aztán megindult a falak építése, helyreállítása. Holland testvéreink (közel ötvenen) jöttek, hogy a legzordabb esők és szélfúvások idején szolgáljanak az Úrnak, építsék a házat. Frízföldről érkeztek, ahol ők is kisebbségben élnek

Frízöldi testvéreink csapata

SEGÍT AZ ÚR

Árvaházat építünk egy kis gömöri faluban

Hollandián belül, de saját nyelvjárásuk, kultúrájuk van, ezért nincsenek hátrányos helyzetben. Sőt! Hollandia mérhetetlenül büszke arra, hogy a frízekkel színesebb az országuk. Testvéreink nem értették a felvidéki magyarság problémáit, nem értették, hogy Európa keleti csücskében miért nagy harc árán elnyert egy az, ami a világon mindenhol más-hol természetes emberi jog...

Még tető nélkül az egykori iskola épülete

Nemcsak fizikailag, hanem lélekben is épültünk az elmúlt év alatt. Rengeteg áldást tapasztaltunk meg, nagyon sok harcot kellett megvívniunk az emberi önzéssel vagy szüklátókörséggel, hivatalok dohos vagy nyomdászágú előírásaival, de mindent összevetve – épültünk. Mindenki, aki kétkezi munkával vagy anyagiakkal segített, aki ételt vagy frissítőt hozott, aki a reggeli és esti alkalmakon részt vett – épített és épült. Az építkezés folyamán a régi épületre egy új szint is került. Új nyílászárók, új tető hirdeti: nagy az Úr hatalma. S hogy kinek, miért is épül ez a ház?

Azért, mert úgy gondoljuk, van mit adnunk. Tudunk tenni az Isten országáért. Szeretnénk magyar keresztyén embereket adni a romló erkölcsű társadalomnak, az Isten dicsőségére. Mert Jézus azt mondta: ha egyel is megteszitek ezt a legkisebbek közül... Igen, mi szeretnénk. Szeretnénk nem egyel, hanem sokkal megismertetni Krisztus erejét. **Árvaházat építünk!** Hogy akiket anyák és apák eldobtak, azoknak meg-

mutathassuk: van valaki, aki nem vet el, hanem elfogad és támogat.

Még sok munka van és természetesen vele együtt sok harc, de bízunk abban, hogy minden rosszindulat, minden nehézség ellenére Isten ezt az ügyet előbbre viszi. A tavalyi évben megtapasztaltuk, hogy az Úr minden napra megadta a szükséges pénzt, anyagot, embert. Csak (a világ szemében) elég „örültnek” kellett lennünk ahhoz, hogy ne a mi erőnkben reménykedjünk, hanem az Istenében. Térden állva kellett könyörögni az emberekért, anyagiakért, engedélyekért, és utána bizonyágtételként elmondani százszor, ezerszer, hogy nagy az Isten hatalma, ő tett csodát... Hisz róla szól, az ő dicsőségét hirdeti minden tettünk.

Eben-Háézer – mindeddig megsegített minket az Úr –, hirdeti szervezetünk neve. Hisszük és valljuk mi is, hogy ez idén is így lesz. Nem a válságra tekintünk, az anyagi világ meghökölésére, hanem a szellemi világ előrelépésére, az Úr Jézus leendő dicsőséges visszajövetelére. Ezért fáradozunk, ezért dolgozunk – ebben az évben is...

Azonban hiba lenne ölbé tett kézzel várni. Nekünk is mindent meg kell tennünk, ezért szeretném kérni mindazokat, akiket Isten indít, hogy – akár imádsággal, akár kétkezi munkával, akár anyagi segítséggel – álljanak árvaházunk ügye mellé. Hadd érezzük, hogy

A 2008. év végi állapot

vannak lelki, anyagi támogatóink, akik erősítenek e nagy munka elvégzésében!

Ha a kedves olvasó úgy gondolja, hála és köszönettel fogadjuk adójának két százalékát, melyet az Úr dicsőségére, a berzétei családi típusú árvaház építéséhez fogunk felhasználni.

–mhj–

Egy énekről

„Adjatok hálát az Úrnak, hívjátok segítségül nevét, hirdessétek tetteit a népek között!” (Zsolt 105,1).

Ez az egyik legkedvesebb énekem az Énekeskönyvből, és nagyon szeretem orgonán is játszani. De most nem ez a fontos, csak azért írtam le ezt neked, hogy te is ismerd meg és próbáld meg megtanulni.

Biztosan ismered nemzeti imánkat: „Isten, áldd meg a magyart!”, és a Szózatot: „Hazádnak rendületlenül...” Nemzeti ünnepinken mindig énekeljük ezt a két éneket, melyek népünk múltjáról beszélnek nekünk. Lehet, hogy ismeresz olyan énekeket, melyek más országok múltjával foglalkoznak. Gondolkozz el rajta, érdemes!

Izrael történetéről A zsoltárok könyvében is olvashatsz. A 105. és a 106. zsoltár a pusztai vándorlásról szól. A 105. zsoltár végén olvashatod, hogy miért indult Izrael az útjára. Isten azt mondja, hogy népének bíznia kell benne, figyelnie kell parancsaira, melyeket Ő ad.

Figyeld csak meg az Énekeskönyvben a 105. zsoltár 24. versét: „Ezt nékiek azért mívelte, Hogy gondjuk legyen törvényére, Hogy fogadják meg ő szavát, Megtartásá parancsolatát, És örökké megőrizték, Melyért dicséret Istennek!”

Arról van szó, hogy Izrael, te és én, dicsérjük Istent.

Molnárné Miklós Malvína

Két út van előttem...

„...és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes” (Róma 12,2).

Amikor az ember iránytűt vesz a kezébe, be tudja magát tájolni, milyen irányba tekint, kelet felé-e vagy tán épp nyugat irányába.

nesen tiltja ezt, tehát irányt kell váltanunk. De hogyan? Hát értelmünk megújulásával – kapjuk a választ.

Értelmünk határozza meg többek közt az értékrendünket is. Azt, hogy mit tartunk fontosnak és mit nem az életünkben. Ez pedig függ attól, hogy mi a kiindulási alapunk. Isten szava vagy esetleg a képernyő

A Biblia, Isten szava szintén „betájolja” életünk irányát. Ha olvassuk, rájövünk, hogy cselekedeteink Istenre mutatnak-e vagy a világra. Ha a világra, akkor a fent idézett ige alapján máris tudhatjuk a tény: Isten nem ezt várja tőlünk, sőt egye-

perc-emberkéinek az élete. Ha Istentől lesz megújult a gondolkodásunk, lecserélődnek a pénzzel mérhető értékek „egyszerű” emberi érzésekre, amik sokkal fontosabbak bármiféle nagyon drága dologtól. Például az önző kapni akarásunk

Kiss Tamás

ÉDES HAZÁM

Édes hazám, anyácskám,
vérrel itatott földem,
akit nem vettem, nem loptam
és nem is örököltem,

csak öledbe lopakodtam,
te nyelvet, nevet adtál,
köszönöm, hogy magyarnak,
fiacskádnak fogadtál.

Ifjúsági találkozó

A Firesz Duna Menti Területi Egysége szervezésében március 28-án (szombat) ifjúsági találkozó lesz a búcsi református templomban. A kezdés időpontja: 9 óra. Az alkalom vendége lesz a Budapesti Református Egyetemi és Főiskolai Gyülekezet evangelizációs csoportja.

Csillagpont-előkészítő

Április 3-a és 5-e közt *Imádság és lelkigondozás* címmel hitmélyítő hétvégére kerül sor az alistáli imaházban.

Témavezetők: Magyarne Balogh Erzsébet és Rác Lajos (Magyarország).

(amikor a mindig változó divat kiszolgáltatottjaként újabb és újabb farmer, póló, sícipő stb. után csorog a nyálunk) átalakul figyelmességé, lemondani tudássá: észreveszszük, hogy a régi még használható, viszont az állandóan dolgozó (és pénzt kereső) szülőknél még sem jutott idő, pénz arra, hogy eljussanak színházba...

A világhoz igazodó viselkedés elválaszt, távol tart Istentől, az Istenre figyelésünk viszont közelebb visz nemcsak hozzá, Istenhez, hanem a másik emberhez is.

Mindenki maga dönti el, hogy milyen fontossági sorrendet állít fel az életében, mire helyezi a hangsúlyt, hogy milyen iránytű szerint tájolja az életét. És bizony eme választásunk nemcsak földi létünk minőségére lesz hatással, hanem a sokkal fontosabbra is kihat: az örök létre. Gondoltál már erre?

–kdI–

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Elnöksége a 2., rendkívüli ülésén, melyre 2009. február 27-én Hanván került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– A hanvai Diakónia Központ igazgatója, Eke Barnabás tájékoztatása alapján megtárgyalta az intézmény helyzetét. A Besztercebányai Megyei Önkormányzat elnökével 2009. március 5-én folytatandó megbeszélést követően a következő ülésén visszatér a kérdéshez.

– Batta István intézeti lelképásztor kérelmét, aki a jókai Szlovákiai Misszióhoz való kihelyezését kérte, támogatolag a Zsinati Tanács elé terjeszti.

– 2009. január 29-én Csölösztön közös megbeszélésen vettek részt a szlovákiai magyar civil szervezetek képviselői, ahol egyházunkat Básti Péter zsinati tanácsos képviselte. A tanácskozáson megalakították a Szlovákiai Magyarok Kerekasztalát, mégpedig olyan reprezentatív, egyeztető fórumként, amely megvitátja a szlovákiai magyar-

sággal kapcsolatos legfontosabb kérdéseket. A Zsinati Elnökség támogatja a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala nevű kezdeményezést, és aktívan részt kíván venni a munkájában. Kapcsolattartó személyként Básti Péter zsinati tanácsost nevezi meg.

– Az Ökumenikus Lelkigondozói Központ 2009. február 10-én kelt levelében tájékoztatta egyházunkat, hogy a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa 2008. december 10-én tartott ülésén jóváhagyta az ökumenikus tábort lelkészek leosztását. A Zsinati Elnökség megbízta Básti Péter zsinati tanácsost, hogy 2009. március 7-ig dolgozza ki a lelképásztoroknak szóló tájékoztatót a feyveres erőkből való szolgálat lehetőségéről, amit az esperesi hivatalok útján és a Kálvinista Szemlén keresztül juttasson el a lelképásztorokhoz.

– Közös megegyezés alapján 2009. április 30-i hatállyal a bérlő kérésére

felbontja a Rimafil Kft.-vel kötött bérleti szerződést, amely a rimaszombati Zsinati Iroda alatti helyiségek bérlésére vonatkozik. A Zsinati Elnökség továbbra is szeretné bérbe adni az ingatlan földszintjét. A bérbeadás meghirdetéséért a Zsinati Iroda felel. A bérlőről a érdeklődők meghallgatása után 2009. április 30-ig Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok határoz.

– Az Egyesült Államokbeli Presbiteriánus Egyház Misszió az Egyesült Államokban című programjára, amely 2009. október 1-től négytől nyolc hétig terjedő időszakban valósul meg, Marián Hamari püspökhelyettes delegálja.

– Tudomásul vette, hogy a Csehtestvér Egyház 32. Zsinatának 3. ülésén, amely 2009. május 14-e és 17-e között lesz Prágában, egyházunkat Fazekas László püspök és Géresi Róbert püspökhelyettes fogja képviselni.

Adónk két százalékaival a református háttérű civil szervezeteket erősítsük!

Az adófóhatóság január vége felé közzétette, hogy a harmadik szektorba tartozó szervezetek mekkora összegre tettek szert 2008-ban a 2007. évi jövedelemadó két százalékaiból. A református háttérű szervezetek támogatottsága a lista alapján a következő volt:

Lónyay Gábor Egyesület (Deregyő): 103 402 korona, Élő Víz (Komárom): 20 809 korona, Timoteus (Komárom): 125 157 korona, Református Nőegylet (Komárom): 4163 korona, REMI-DIA (Gálszécs): 102 222 korona, Jó Pásztor (Perbenyik): 104 314 korona, Koinonia (Királyhelmece): 46 195 korona, Bodor István (Rimaszombat): 12 812 korona, Paulos (Szádalmás): 103 346 korona, Bona causa (Léva): 1002 korona, Bódvavölgyi Református Ifjúsági Szövetség (Szepsi): 43 341 korona, az Alistáli Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége: 14 846 korona, a Lévai Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége: 25 136 korona, a Rimaszombati Reformá-

tus Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége: 74 300 korona, Kálvin (Dunaszerdahely): 53 951 korona, Református Mentőmisszió (Mad): 43 215 korona, a Rozsnyói Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége: 34 450 korona, Eklézsia (Nagykapos): 87 523 korona, Nemeshodosi Református Egyházközség: 18 727 korona, Pro Ecclesia (Rozsnyó): 71 021 korona.

Ezek az adatok azt mutatják, hogy a református háttérrel bíró civil szervezetek támogatása a folyamatos növekedést követően tavaly kicsit megtorpant: 2004-ben 310 312 korona, 2005-ben 676 236, 2006-ban 787 516, 2007-ben 1 176 300, tavaly pedig 1 089 932 koronát tett ki.

Ezúton és utólag is köszönjük mindenki készségét, aki bármely református háttérű szervezetet tüntetett ki idevágó figyelemmel! Az idei évre regisztrált több mint 9000 civil szervezet listáját átnézve huszonegy református háttérűt fedeztünk fel.

Tisztelettel kérjük, hogy viselkedjen öntudatos polgárként és egyház-

tagként, ne hagyja elúszni a törvények által tálcán kínált lehetőséget, tegyen jót és adója két százalékaival az egyházunkhoz kötődő szervezetek valamelyikét támogassa!

Akik adóbevallást tesznek

Azon jogi és természetes személyeknek, akik saját maguk tesznek adóbevallást, már az adóív kitöltése során kell rendelkezniük adójuk két százalékaival; tehát az ő esetükben a rendelkezési határidő azonos az adóbevallás és az adó megfizetésének legkésőbbi időpontjával, ami: **2009. március 31.**

Természetes személyek csak egy szervezetet támogathatnak, de csak abban az esetben, ha megfizetett adójuk két százaléka eléri a 100 koronát. Jogi személyek több szervezet javára is rendelkezhetnek adójuk két százalékaival, de kikötés számukra, hogy az egyes rendelkezési tételeknek el kell érniük a 250 koronát.

(Folytatás a 12. oldalon)

Adónk két százalékaival a református háttérű civil szervezeteket erősítsük!

Akik elszámoltatták az adóelőlegüket

Azon természetes személyeknek, akik alkalmazotti viszonyban vannak és adóelőlegüket a munkáltatójukkal számoltatták el, a felajánlási nyilatkozatot és a befizetett adójukról a munkaadó által kiállított igazolást **2009. április 30-ig** kell eljuttatniuk a lakhelyük szerint illetékes adóhivatalba. (Az ő döntésük és felajánlásuk megkönnyítését szolgálják a jelen lapszámban található úrlapok is.) Megjegyzendő, hogy az alkalmazottak csak egy szervezetnek utaltathatják át megfizetett adójuk két százalékát, és ennek az összegnek el kell érnie a 100 koronát.

A református háttérű szervezetek

Az idei évre regisztrált református háttérű szervezetek adatai, mégpedig regisztrációjuk sorrendjében:

Reformovaná záchranná misia – Református Mentőmisszió

Cím: 930 14 Mad 104. Jogi forma: účelové zariadenie cirkvi a náboženskej spoločnosti (egyházi célintézmény). IČO: 36078158.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku, Základná škola Reformovanej cirkvi s vyučovacím jazykom maďarským, Rožňava – A Rozsnyói Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége

Cím: Kozmonautov 2, 048 01 Rožňava (Rozsnyó). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 206.

Záujmové združenie Gábora Lónyayho – Lónyay Gábor Egyesület

Cím: 076 74 Drahňov (Deregyő) 216. Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 31256732.

Bodor István

Cím: Hlavné námestie 16, 979 01 Rimavská Sobota (Rimaszombat). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 37954083.

Rodičovské združenie Reformovaneho cirkevného gymnázia v Rimavskej Sobote – A Rimaszombati Református Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége

Cím: Daxnerova 42, 979 01 Rimavská Sobota (Rimaszombat). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 37949071.

RE-MI-DIA – Reformovaná misia a diakonia

Cím: Nám. sv. Cyrila a Metoda 51, 078 01 Sečovce. Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 35581620.

Živá voda – Élő Víz

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 36096415.

Ženský spolok pri Reformovanej kresťanskej cirkvi v Komárne – Komáromi Református Nőegylet

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 37862189.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku, Cirkevné gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským, Levice – A Lévai Magyar Tanítási Nyelvű Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége

Cím: Sv. Michala 38, 934 01 Levice (Léva). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 240.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku pri Reformovanej základnej škole cirkevnej, Dolný Štál – Az Alistáli Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége

Cím: Hlavná 85, 930 10 Dolný Štál (Alistál). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 341.

Koinonia

Cím: Kostolný rad 13, 077 01 Kráľovský Chlmec (Királyhelmece). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 31256384.

Dobry Pastier Pribeník – Jó Pásztor Perbenyik

Cím: Kostolná 216/3, 076 51 Pribeník (Perbenyik). Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 35581051.

Bona causa

Cím: Sv. Michala 38, 934 01 Levice (Léva). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 36096458.

Paulos

Cím: 049 43 Jablonov nad Turňou (Szádalmás) 110. Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 35581875.

Zväz reformovanej kresťanskej mládeže v Moldavskej nížine – Bódvavölgyi Református Ifjúsági Szövetség

Cím: Hlavná 47, 045 01 Moldava nad Bodvou (Szepesi). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35556722.

Eben-Háezer

Cím: Hámosiho 190, 049 51 Brzotín (Bertzéte). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 31256317.

Eklézia

Cím: Čepel'ská 55, 079 01 Veľké Kapušany (Nagykapos). Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 35581557.

Timoteus

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 37970836.

Občianske združenie Fénysugár – Fénysugár Polgári Társulás

Cím: Maurerova 11, 040 22 Košice (Kassa). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35559691.

Cantate Domino

Cím: Pevnostný rad 22, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 42050278.

Kálvin

Cím: Nám. Jána Kalvína 2/A, 929 01 Dunajská Streda (Dunaszerdahely). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 45010340.

Készítette: –akb–

(Befejezés az 1. oldalról)

ségekbe, nem engedhetnek az esetleges hatalmi nyomásnak. Rámutatott arra is, hogy olyan korban élünk, amikor a nagy közösségek sem lehetnek biztonságban, éppen ezért nagyobb hittel és meggyőződéssel, frissességgel és elevenséggel kell Istent hirdetni, mégpedig ott, ahova a küldetésünk állított: a szülőföldön. Utódját figyelmeztette, hogy az Úrra figyeljen, szüntelen neki engedelmeskedjen: dolgát – lélektől lélekig – bátran, hittel tegye, mivel: „A félelem megbénít, a hit azonban előrelendít.” Az igehirdetést követően kivette az esküt az egyház új elnökeiktől, majd kézrátétellel megáldotta őket. Csatlakoztak hozzá egyházkerületünk esperesei, a Kárpát-medencei református egyházak jelenlevő püspökei, illetve a magyarországi és a szlovákiai evangélikus püspökök is, akik szintén kézrátétellel kértek áldást a püspök és a főgondnok szolgálatára.

Csúry István királyhágómelléki megbízott püspök megáldja egyházunk új elnökeit. (Kis Lukács felvételei)

Fazekas László püspök székfoglaló igehirdetésében (*lapunk 3. és 4. oldalán közöljük – a szerk. megj.*) a 2Tim 3,14 alapján szólt a templomot megtöltő, ünneplésre egybegyűlt gyülekezethez. Személyes hangvételű prédikációjában kifejezte háláját a szülői ház legköreért, ahol felismerhette a nélkülözhetetlen értéket, ahol a szülői indulat odaimádkozta őt Isten közelébe. Isten iránt pedig azért fejezte ki háláját, hogy hitre juttatta. Bizonyoságot tett sok csodáról, amiket látott, és kinyilvánította: hálás Istennek azért, hogy elmondhatja: mindenre van ereje a Krisztusban. Hangsúlyozta, hogy nem szavakban áll az Isten országa, hanem erőben! „Abban, hogy szolgálatunk által emberi lelkeket alakítson át és átalakuljon a világ is, mint ahogy a művész alakítja a szobrot.” Ez az erő Isten maga, erre az erőre van szükségünk – zárta egyházunk új püspöke az igehirdetését.

Fekete Vince főgondnok, aki ezt a tisztséget az előző választási időszak

Komárom Ünnepi beiktatás

utolsó éveiben, Koncsol László lemondását követően már betöltötte, illetve megbízott főgondnokként 1999 és 2002 között is ellátta, székfoglaló beszédében (*lapunk 4. oldalán közöljük – a szerk. megj.*) megköszönte Istennek, hogy főgondnoki szolgálatához további hat évet csatolt. Kifejezte köszönetét a presbitériumoknak az iránta megnyilvánult bizalomért, és kinyilvánította, hogy számára a szolgálati lehetőség küldetést, Isten akaratának elfogadását és elhívást jelent. Az egyértelmű élet fontosságára is ráirányította a figyelmet, amikor úgy fogalmazott, hogy a hiteles szolgálat-hoz hiteles szolgálattevők kelljenek.

Beszéde után Fazekas László püspök kivette az esküt helyetteseiktől: Géresi Róbert és Porubán Ferenc magyar, Marián Hamari és Ján Marcincák pedig szlovák nyelven tették le a fogadalmat. Majd Fazekas László köszönetet mondott Erdélyi Géza nyugalmazott püspöknek és Koncsol László tiszteletbeli főgondnoknak (aki sajnos nem lehetett jelen) az előző választási időszakban végzett áldozatos munkájukért, erejük és idejük odaszánásáért, szellemi erőfeszítéseikért.

A köszöntések sorát Bölcскеi Gusztáv tiszántúli püspök nyitotta meg, aki a Magyarországi Református Egyház nevében mondott köszöntőjében rámutatott: egymás mellé értünk, hisz Magyarországon és a szlovákiai egyházrészben is egyszerre zajlott a tisztújítás, aminek a praktikumon túl üzenete is van. Kitért közös ügyeinkre, a Kálvin-émlékek eseményeire, s hangsúlyozta: azé a nagyobb felelősség, akié a nagyobb lehetőség.

Csúry István királyhágómelléki megbízott püspök a Kárpát-medencei református egyházak nevében fontosnak tartotta kifejezni, hogy legyünk mindig ott Isten közelségében, a „szövetség ládája” mellett, hiszen azért vagyunk, hogy áldáshordozók legyünk. A Szlovákiai Evangélikus Egyház nevében Miloš Klátik püspök-el-

Géresi Róbert püspökhelyettes és Porubán Ferenc főgondnokhelyettes

nök, míg a Magyarországi Evangélikus Egyház nevében Ittész János püspök-elnök mondott köszöntő szavakat. A szlovák kulturális minisztérium képviselőjében Ján Juran, az egyházi osztály vezetője, míg a magyar oktatási és kulturális minisztérium nevében Csepregi András egyházügyi felelős biztosította az új elnökséget az együttműködés fenntartása fontosságáról. Köszöntőt mondott továbbá: Ulrich Barniske a németországi Reformierter Bund, Harm Boiten a hollandiai Fundament Alapítvány, Bernd Roters a Diakonisches Werk, Ondřej Titěra pedig a Csehtestvér Egyház nevében. Végül, de nem utolsósorban Farkas Gáspár komáromi gondnok tekintett vissza püspökké választott lelkészükkel és főgondnokká választott gondnoktársával való közös forgolódásukra. Kidomborította, hogy kétszázhusz évre visszatekintve Fazekas László az ötödik komáromi lelkipásztor, akit püspöknek választottak, Fekete Vince pedig a második főgondnok a komáromi egyházközségből. (Idetartozik, hogy a

Marián Hamari püspökhelyettes és Ján Marcincák főgondnokhelyettes eskütétele

komáromi gyülekezet új palásttal ajándékozta meg püspökké választott lelkipásztorát.)

A három és fél órás istentisztelet vége felé Fekete Vince főgondnok megnyitottan nyilvánította, majd azonnal el is napolta a VIII. Zsinat nyitó ülését. Az ünnepség a Himnusz éneklésével és Fazekas László magyar, szlovák és német nyelvű áldásával ért véget.

–akb–

Berzété

Kettős jubileum

„De akik az Úrban bíznak, erejük megújul...” (Ézs 40,31a).

Hűséges gondnokát és egyházfiját köszöntötte 2008. december 14-én a berzétéi egyházközség, valamint családja és saját maga nevében **Mudi Róbert**, a gyülekezet lelkipásztora.

Az ézsaiási ige alapján ecsetelte, hogy hatvan és hetven esztendő bizony sok lehet annak, akinek nincs életcélja és nincs Krisztusa. De akiknek élő Uruk van, azok új erővel ruháztatnak fel. És ezt az erőt naponta kell kérni, hisz **özv. Szanko Lajosné** gondnok asszony és **Gergely László** egyházfi előtt nagyon sok feladat áll még. Nem csak a családjukban, a szeretetek között kell erős oszlopként állniuk, de a gyülekezet is számít rájuk. Az ősi templom felújítása és az épülő árvaház fizikai kihívásai mellett lelki síkon is harcra kell indulniuk gyülekezetükért, az Úrért, és harcolniuk kell a hedonista, minden értéket tagadó korszellem ellen.

A köszöntés a gyülekezet színe előtt történt, meghittsége pedig emelte, hogy jubilánsaink gyermekei, unokái (sőt Isten kegyelméből már egy dédunoka is) a templom padsoraiban ültek. Gyülekeze-

A jubilánsok és a lelkipásztor

tünk az igei köszöntés mellett virágcsokorral és ajándékkal kedveskedett jubiláló előljáróinak.

—mr—

Jóka

Hát én immár kit válasszak?

Honnan tudhatom, hogy Isten kit rendelt nekem házastársnak? Hogyan találhatom meg az „igazit”? Mit engedhet meg magának egy hívő szerelmespár házasságkötés előtt? Választhat-e magának egy hívő ember hitetlen házastársat? Milyennek kell lennie egy hívő férjnek és milyennek egy hívő feleségnek? Mit tehetünk azért, hogy megszabaduljunk a nemi éle-

z csak utána lehetséges? Mi van, ha a házasságban elhidegülnek egymástól a felek?

Ezekre és hasonló kérdésekre kerestük a választ több mint ötven fiatalal január 30-a és február 1-je között a jókai Betlehem Missziós Központban, a Firesz Duna Menti Területi Egysége által meghirdetett téli ifjúsági hétvégén. Előadónk **János**

tünket romboló dolgoktól? A párkapcsolatok terén akadályozhatja-e az ember Istent munkájában keményszívűségével? Vagyis: Ha Isten tervében ott van, hogy kit kinek szán, hogy ki kinek legyen az életre szóló párja, akkor azt az ember elszalaszthatja-e macacssága, érthetlensége miatt? Lehet-e szeretni a másikat teljes szívvel és lélekkel már a házasságkötés előtt is, vagy

Ferenc, a magyarországi Palánta Misszió egykori munkatársa volt, tíz vendégünk a szülői gyülekezet egyikéből érkezett **Park Sung Kon**, nálunk szolgáló missziós lelkipásztor vezetésével.

Hálás a szívünk, hogy Isten előtt nincs mit rejtegetnünk, hiszen Ő azt szeretné, ha nekünk tiszta kapcsolatunk lehetne vele és egymással. Jó volt megtapasztalni azt, hogy Ő megnyitotta szívünket, hogy egymással is tudjunk őszintén beszélgetni, véleményünket nyilvánítani, tanácsolni, bűnbánatot tartani, megerősödni!

—süll—

Negyed

Imahét

„Illeszd őket egymáshoz egy fává, hogy eggyé legyenek a kezében!” (Ez 37,17)

Az imahét vezéregyével kezdem írásom, amit Krisztus kegyelméből a koreai testvérek helyeztek a szívünkre az imahét alkalmából. A negyedi református gyülekezetben évek óta tartunk ökumenikus imaheti alkalmakat, melyek áldott együttlétek nekünk, résztvevőknek.

Öröm volt számunkra, hogy lelkipásztorunk, **Nagy Zsolt** mellett vendég-szolgálattevők is gazdagítottak bennünket igehirdetésükkel, mégpedig: **Elek László** gútai esperesplébános, **Dóczé Bálint**, a baptista gyülekezet prédikátora Komáromszentpéterről, valamint **Iván István** zsigárdi és **dr. Nagy Lajos** madari református lelkipásztor.

Az ökumenikus alkalmak igazi testvéri légkörben zajlottak – a lelkipásztorokat elkísérte gyülekezetük néhány tagja is. Az igehirdetések és a lélekből fakadó imádságok áthatották lényünket, miáltal szívünkben érezhettük Krisztus Urunk jelenlétét.

Boldogító érzés töltött el mindnyájunkat, tudván, hogy imádságunk körülöleli a világot. Az imádkozás mellett sokat énekeltünk: zsoltárokat, dicséreteket és a más felekezetű testvéreink énekeit.

Az imaalkalmak himnuszaként minden este elénekeltük a következő lelki éneket:

*Áldunk Téged, Istenünk,
És csodáljuk égi erőd.
Ég, Föld rólad szól nekünk,
Tédre hullunk színed előtt.
Mert Te mindig szent és nagy,
Változatlan egy Úr vagy.
Irgalommal nézz le ránk!
Mint ígérted, légy mivelünk!
Benned bízunk, jó Atyánk,
Szent nevedről énekelünk.
S mert reményünk csak Te vagy,
Veszni minket, ó, ne hagyj!*

Özv. Takács Lászlóné

2009. január 17-én került sor Nagysallóban a barsi egyházmegye ifjúsági napjára. Az alkalmon a tóalmási Élet Szava Alapítvány fiataljai tettek bizonyosságot hitükről. **Izsmán Jónás** és **Varga István** köszöntése után ügyességi és ismerkedős játékok tették vidámmá és derüssé a légkört.

A játékos hangulatot aztán felváltotta az elcsendesedés, az igére hangolódás légköre. Ebben sokat segített az alapítvány énekkarának énektanítása, amikor szép és tartalmas, Istent dicsérő énekeket tanulhattunk meg. Közben néhány fiatal bizonyosságot tett arról, hogyan ismerte meg Jézus Krisztust, és miben változott meg az élete a krisztusi utat járva.

Csikós Gábor bizonyágtételében a lelki növekedés fontosságáról és szükség-szerűségéről szolt a „*növekedjétek a kegyelemben és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében*” (2Pt 3,18) és a „*gyakorold magad a kegyességben*” (1Tim 4,7b) alapján. Elmondta, hogy Isten nem vallásosságot, hanem istenfélelmet vár tőlünk. Ugyanúgy, ahogy növeksznünk fizikailag, lelkileg is növekednünk kell. Ha nincs lelki növekedés, akkor annak két oka lehet. Vagy az, hogy nincs még új életünk, ezért tehát hittel Jézus Krisztushoz

Dr. Takács Zoltán mérnök 1925. október 26-án a csallóközi Csillizpatason született, iparoscsaládban. Az elemi iskolát szülőfalujában végezte. A komáromi bencés gimnáziumban érettségizett 1944-ben, majd a Budapesti Műszaki Egyetemen gépészmérnöki diplomát szerzett.

1950-ben házasságot kötött Kiss Mariannával, aki élete során és munkájában hűségesen állt mellette. Házasságukat Isten egy fiúgyermekkel ajándékozta meg. Fial mérnökként munkáját alacsony besorolásban a komáromi hajógyárban kezdte, ahol újításaival a hajógyártás fejlesztését segítette. 1985-ben innen vonult nyugdíjba a hajógyár fejlesztési osztályának vezetőjeként.

Munkája mellett szakelőadóként működött az akkoriban alakult komáromi Magyar Tannyelvű Ipariskolában. Előadásaival nemcsak a technika terén igyekezett átadni tudását a jövő generációjának, hanem jó erkölcsre, irodalom- és művészszeretetre is nevelte diákjait. Már fiatalon diakónusként szolgálta

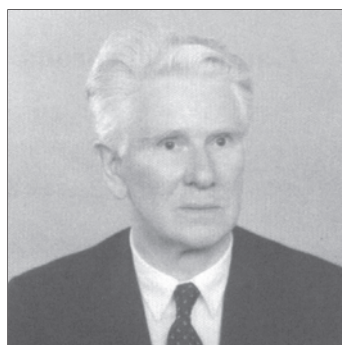
kell fordulnunk, hogy Ő új életet adjon nekünk, vagy pedig nem fordítunk gondot a lelki növekedésünkre, esetleg csak kis erőfeszítéseket teszünk ennek érdekében. Pedig a fizikai növekedésünkre mennyi gondot fordítunk: eszünk, iszunk, alszunk, mozgunk.

Csoportokban aztán megnéztünk sok igeverset, hogy közösen találjunk válaszokat arra, hogy mit tehetünk a lelki növekedés érdekében. A következő alapelveket találtuk, ami segítség lehet mindannyiunknak a lelki növekedésünk serkentésében: Rendszeres táplálkozás Isten igéjéből reggelente, vagy akár többször is a nap folyamán. Tanulmányozzuk Isten Igéjét! Rejtsük el a szívünkbe, vagyis tanuljuk meg a bibliai verseket! Imádkozunk magunkért, másokért, Isten munkájáért! Legyünk rendszeresen közösségben más hívő testvéreinkkel!

A hitbeli együttgondolkodás után az alapítvány énekkarának gyönyörű bizonyágtételét hallhattuk, majd az alkalom zárásként a nagysallói asszonyok vendégszeretét tapasztalhattuk meg a szeretetvendégség közösségében. Soli Deo gloria!

Izsmán Jónás

Dr. TAKÁCS ZOLTÁN (1925–2009)

egyházát, majd évekig presbitere volt a komáromi református gyülekezetnek. 1972 és 1984 között az egyházmegye vezetőségének és a Zsinati Tanácsnak is tagja, majd az 1984 és 1996 közötti években az egyetememes főgondnoki tisztséget töltötte be. Az igényes egyházi szolgálata hatására eldöntötte, hogy teológiát fog végezni. Az 1990–1994-es években a budapesti teológiai kar hallgatója volt, ahol 1997-ben doktori címet is szerzett.

A Selye János Egyetem idén ünnepli megalakulásának ötödik évfordulóját. Az évforduló alkalmából nagyszabású ünnepséget szerveztek 2009. január 16-án és 19-én. Január 16-án az egyetem konferenciaközpontjában Albert Sándor leköszönő rektor pénztalimat és emlékrmet adományozott az egyetemen öt éve főállású munkaviszonyban lévő oktatóknak és alkalmazottaknak, összesen ötvenöt embernek. Méltatta az egyetem eddigi tevékenységét, köszönetet mondott a munkatársaknak, és kifejezte abbéli reményét, hogy az új rektor, Tóth János folytatja azt az építő munkát, ami öt éve elkezdődött. A Református Teológiai Kar kitüntettjei: **dr. Molnár János docens, dr. Karasszon István professzor, dr. Erdélyi Géza, dr. Nagy Lajos és Öllös Erzsébet** voltak.

Január 19-én emlékrmet kapott **Sólyom László** magyar köztársasági elnök, **Ivan Gašparovič** szlovák köztársasági elnök, **Dušan Čaplovič** szlovák miniszterelnök-helyettes, **Pálkás József**, az MTA elnöke, **Csáky Pál**, az MKP elnöke, valamint azok a magyar képviselők és kormánytagok, akik 2003-ban hathatósan támogatták a Selye János Egyetem megalakulását.

Öllös Erzsébet

A politikai fordulat után egyike volt azoknak, akik Komáromban nagy küzdelem árán létrehozták a Katechetikai Szemináriumot, majd a Calvin J. Intézetet, amellyel letették az alapjait a mai egyetemi, ezen belül a teológiai képzésnek. A teológiai intézetnek előbb az igazgatói, majd az igazgatóhelyettesi tisztségét töltötte be.

Betegségét türelemmel viselve 2009. január 26-án, 84 éves korában hunyt el. Január 29-én Fazekas László püspök hirdette a vigasztalás igeit a komáromi református templomban, ahol az elhunytól családtagjai, a lelkészi közösség, a CJTA tanárai, egykori diákjai, tisztelői és volt munkatársai vettek végső búcsút. A teológia nevében dr. Molnár János, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja búcsúzott.

Dr. Takács Zoltánt végakarátát teljesítve szülőfalujában, Csillizpatason temették el, ahol a sírnál a helybeli lelkész, Misák Alica hirdette a feltámadás ígét.

Cséplő Bálint

**CZÖVEK OLIVÉR
(1931–2009)**

Január 25-én hosszas szenvedés után hazatért megváltó Urához Czövek Olivér nyugalmazott vecsési lelkipásztor, a Magyaror-

szági Református Egyház egykori zsinati tanácsosa, a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatának volt főtitkára, a Vasárnapi Iskolai Szövetség elnöke, az Örömhír című evangéliumi gyermeklap főszerkesztője, és még sok egyéb tisztség viselője. Czövek Olivér egyházunkban is gyakran megfordult, sok jó ügyet pártolt, miközben tízgyermekes családapaként első-sorban a gyermekekért érzett felelősséget. Búcsúztatása február 21-én a vecsési református templomból történt.

–kis–

PÁLYÁZAT

A jókai Jó Pásztor Háza Gyermekotthon alapító és fenntartó Jó Pásztor nonprofit szervezet igazgatótanácsa házaspárok részére hivatásos nevelőszülői tisztség betöltésére pályázatot hirdet. Olyan házaspárokat keresünk, akik a gyermekotthon területén lévő családi házban hivatásos nevelőszülőkként (munkaszerződéssel) a 305/2005-ös gyámügyi és gyermekvédelmi törvény alapján hat gyermekről gondoskodnának (saját gyermek nem akadály).

Továbbá olyan házaspárok vagy egyedül álló személyek jelentkezését is várjuk, akik a saját otthonukban vállalnák ezt a fajta intézményes gyermekvédelmi szolgáltatást. Ebben az esetben – az egyszerűbb kapcsolattartás és a segítő személyek (szociális munkás, gyógypedagógus, pszichológus stb.) kiutazása miatt – Jókához közel lakók jelentkezését várjuk.

A munkakör betöltésének feltételei: minimum középiskolai végzettség érettségivel, szociális érzület, rendezett és erkölcsös családi életvitel. Előnyben részesülnek azok, akik az adott törvény által megszabott felkészítő tanfolyamon részt vettek, amit okirattal igazolni is tudnak.

Jelentkezni írásban, telefonon, illetve személyesen 2009. március 31-ig lehet: **Dobry Pastier n. o., Štermenská 585, 925 23 Jelka**, tel.: **031/7876 488** vagy **0903/416 244**, e-mail: **dobrypastierno@stonline.sk**

A Jó Pásztor nonprofit szervezet igazgatótanácsa nevében:

Dr. Gasparez Ivett

Történelmi vetélkedő. Január végén Balassagyarmaton, „a legbátrabb városban” a megszálló csehszlovák alakulatok kiűzése 90. évfordulóján történelmi vetélkedőt rendeztek, amelyen tizennégy csapat vett részt. A Civitas Fortissima versenyen a Lévai Egyházi Gimnázium háromfős csapata (Göbö Éva, Kúcs Ildikó és Szabó Erika) első helyezést ért el.

Beiktatások. Január 27-én megtörtént az Ungi Református Egyházmegye elnökeinek, Mártha Géza esperesnek és André János egyházmegyei gondnoknak a beiktatása. Az ünnepi szolgálatot Fazekas László püspök végezte. Ugyancsak ő iktatta be január 28-án a Zempléni Református Egyházmegye rendkívüli egyházmegyei közgyűlésén Molnár Elemér esperest és Kocsis Géza gondnokot.

Az MRE zsinati ülése. Február 25-én Budapesten ülésezett a Magyarországi Református Egyház Zsinata. Az ülésen megválasztották a Zsinat elnökeit és helyetteseiket. A Zsinat lelkészi elnöke ismét Bölskei Gusztáv tiszántúli püspök lett, aki 66 szavazatot kapott, míg Szabó István dunamelléki püspök 30-at. Világi elnökké Huszár Pált, a Dunántúli Református Egyházkerület főgondnokát választották (77 szavazattal, míg Imre Sándor tiszántúli főgondnok 13 szavazatot kapott). Az alelnöki posztokra csak egy-egy jelölt vállalta a jelöltséget. Így a lelkészi alelnök

Az SJE RTK életéből

Az elmúlt szemeszter végén örvendetes hír jelent meg a Selye János Egyetem Református Teológiai Karáról. Az Akadémiai Értékelő Ügynökség (ARRA) nyilvánosságra hozta a 2007-es évre vonatkozó értékelő jelentéseket. Először került a vizsgált karok közé a Selye János Egyetem három kara, köztük a Református Teológiai Kar. Karokra lebontva az SJE Református Teológiai Kara kiugróan jó eredményeket ért el: a bölcsészettudományok kategóriájában a második legjobb szlovák egyetemi karnak számít, az egyetemek szintjén pedig az első helyre került.

Január 20-án a Columbia Theological Seminary hét hallgatója és két tanára látogatta meg karunkat **dr. Bóna Zoltánnak**, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa főtitkárának vezetésével. A találkozó a kar titkára számolt be a kar helyzetéről, az itteni reformátusság és magyarság jelenéről.

Február 16-án csendesnappal vette kezdetét a nyári szemeszter. Ezen alkalomból a kar dékánja, **dr. Molnár János** szolgált igehirdetéssel a *Jn 9,13–23* igeszakasz alapján.

Lévai Attila

Csomós József, a Tiszáninnen Református Egyházkerület püspöke, a világi alelnök pedig ugyanezen egyházkerület főgondnoka, Ábrám Tibor lett.

Műemléki, régészeti és műtárgyvédelmi konferencia. Április 1-jén a Sárospataki Református Teológiai Akadémián konferenciát rendeznek a református egyházi ingó és ingatlan kulturális értékek védelméről.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

Március 15-én 8.05-től a Világosság című egyházi műsor református félórájában Simon Ilona gútai lelkipásztor arról szól, hogy a testvérek kénytelenek eleget tenni József kérésének: ismét Egyiptomba mennek, és magukkal viszik legkisebb testvérüket.

Április 5-én 8.05-től a Világosságban Cséplő Veronika dióspatonyi lelkipásztor igehirdetésében arról szól, hogy miként vendégelte meg József az Egyiptomba visszatérő testvéreit.

Április 12-én, húsvétvasárnap, 9 órától a Világosságban élő istentiszteletet közvetítünk a komáromi református templomból. Igét hirdet Fazekas László püspök.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 12.05.

- www.patriaradio.sk
- Érsekújvár: 94,6 MHz
- Párkány: 106,2 MHz
- Kékkő: 98,3 MHz
- Rozsnyó: 105,9 MHz
- Kassa: 96,1 MHz
- Töketerebes: 106,7 MHz

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: **Dr. Erdélyi Géza**
Szerkesztő: **A. Kis Béla**

Titkár és lapterjesztő: **Kis Lucia**
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkészi hivatalokban.
Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: **930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.**

E-mail: **akisbela@ba.telecom.sk**
Telefon: **031/55 90 141** (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: **A. Kis Béla**
Nyomja: **Reproffset, Dunaszerdahely**
ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: **EV 162/08**